

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum definitio satisfactionis in littera conuenienter ponatur? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

licitatem amicitia, ex consequenti. Et quia actus aliquis elicitive ab illo habitu procedit, ad cuius finem immediate ordinatur; imperatiue autem ab illo, ad cuius finem ultimo tendit: ideo satisfactio elicitive est a iustitia; sed imperatiue, a charitate.

Ad secundum dicendum, quod quamuis iustitia sit principaliter circa operationes, tamen etiam ex consequenti, est circa passiones, in quantum sunt operationum cause. Quare sicut iustitia cohibet iram, ne alteri læsionem iniuste inferat; & concupiscentiam, ne ad alienum torum accedat: sic etiam satisfactio potest peccatorum causas excidere.

Ad tertium dicendum, quod qualibet virtus moralis participat actum prudentia, eo quod formaliter ipsa complet in eis rationem virtutis: cum secundum eam medium accipiatur in singulis virtutibus moralibus, ut patet per definitionem virtutis, positam in 3. Ethic *

ARTIC. III.

Utrum definitio satisfactionis in littera conuenienter ponatur?

* cap. 6.

51

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod definitio satisfactionis in littera inconuenienter ponatur ab Augustino, dicente *, quod satisfactio est peccatorum causas excidere, & eorum suggestionibus aditum non indulgere. Causa enim actualis peccati, fomes est. Sed in hac vita non possumus fomitem excidere. Ergo satisfactio non est peccatorum causas excidere.

† lib. 4.

Ser. d. 15.

S. C.

* in lib.

de Eccle-

stias dog-

matibus,

c. 54. in-

ter op. ra

Aug. 10.

3. & ha-

betur de

pœnit. d.

3. 6. 3.

¶ 2 Præterea, Causa peccati est fortior quam peccatum. Sed homo per se non potest peccatum excidere. Ergo multo minus causas peccati: & sic idem quod prius.

¶ 3 Præterea, Satisfactio cum sit pars pœnitentiæ, præteritum respicit, non futurum. Sed non indulgere aditum suggestionibus peccatorum, respicit futurum. Ergo non debet poni in definitione satisfactionis.

¶ 4 Præ-

¶ 4 Præterea, Satisfactio dicitur respectu offensa præteritæ. Sed de offensa præcedenti nulla mentio. Ergo inconuenienter assignatur definitio satisfactionis.

¶ 5 Præterea, Anselmus ponit aliam definitionem in lib. Cur Deus homo *, scilicet, Satisfactio honorum debitum Deo impendere: in qua nulla mentio horum quæ Augustinus hic ponit. Ergo præterea earum videtur esse incompetens.

¶ 6 Præterea, Honorem debitum potest impendere. Sed satisfacere non competit innocenti. Ergo definitio Anselmi * est male assignata.

* posita in arg. 5.
RESPONDEO dicendum, quod iustitia non tantum tendit, ut inæqualitatem præcedentem ferat puniendo culpam præteritam, sed etiam futuram æqualitatem custodiat: quia secundum philosophum in 2. Ethic. * Pœnæ medicinæ sunt.

* c. 3. an- se med.
& satisfactio, quæ est iustitiæ actus pœnam iniectis, est medicina curans peccata præterita, & seruans à futuris. Et ideo quando homo honorificatur, & præterita recompensa, & à futuris & secundum hoc dupliciter potest satisfactio de-ri. Vno modo, respectu culpæ præteritæ, quæ compensando curat. Et sic dicitur, quod satisfactio est illata iniuriæ recompensatio secundum æqualitatem. Et in idem redit definitio Anselmi qui dicit, quod satisfacere est honorem debitum Deo impendere: ut consideretur debitum ratione pœ commissa. Alio modo potest defini, secundum quod præseruat à culpa futura: & sic definit Augustinus * Præseruatio autem a morbo corporis per ablationem causarum, quibus morbus cogitur; eis enim abatis non potest morbus cogi. Sed in morbo spirituali non est ira: quia liberum arbitrium non cogitur. vnde causis præcedentibus vitari, quamuis difficulter. causis amotis incurrunt. Et ideo in satisfactionis definitione dicitur, scilicet abscissionem causarum, quantum ad

1. satisfactio de finitio.

* posita in arg. 5.
2. Defini.

* locus citatis in arg. 1.

num: & renitentiam liberi arbitrij ad ipsum peccatum, quantum ad secundum.

Ad primum ergo dicendum, quod accipiendæ sunt causæ proximæ peccati actualis, quæ sunt duplices: scilicet interiores, vt libido, ex consuetudine vel actu peccati relicta; & ea quæ dicuntur reliquiæ peccati. Quædam verò sunt exteriores, vt exteriores occasiones ad peccandum, scilicet locus, mala societas, & huiusmodi: & tales causæ in hac vita per satisfactionem tolluntur, quamuis sômes, qui est causa remota peccati actualis, non tollatur totaliter in hac vita per satisfactionem, etsi debilitetur.

Ad secundum dicendum, quod quia causa mali vel privationis, eo modo quo causam habet, non est nisi bonum deficiens; bonum autem facilius tollitur, quam constituitur: ideo facilius est causas privationis & mali excidere, quam ipsum malum remouere: quod non remouetur nisi per constructionem boni, vt patet in cæcitate & causis eius. Et tamen causæ peccati prædictæ * non sunt sufficientes causæ, cum ex eis non de necessitate sequatur peccatum, sed sunt occasiones quædam; nec iterum satisfactio sine Dei auxilio fit, quia sine charitate esse nõ pôt, vt dicitur *.

Ad tertium dicendum, quod quamuis pœnitentia ex prima sui institutione respiciat præteritum: tamen etiam ex consequenti, futurum respicit, in quantum est medicina præseruans: & sic etiam satisfactio.

Ad quartum dicendum, quod Augustinus * definit satisfactionem, secundum quod fit Deo, cui secundum rei veritatem nihil subtrahi potest, quamuis peccator, quantum in se est, aliquid subtrahat: & ideo in tali satisfactione principaliter requiritur emendatio in futurum, quam recompensatio præteritorum: & propter hoc ex parte ista Augustinus * definiuit satisfactionem. Nihilominus tamen ex cautela futurorum cognosci potest recompensatio præteritorum, quæ fit circa eadem conuerso modo. In præteritum respicientes, causas peccatorum propter peccatum
 Supplementum. I cata

* In respon. ad 1.

* infra q. 14. ar. 2.

† Alias: intentio.

* in li. de Eccl. dog. c. 54. to. 3

* loco sapientis cit.

carata detestamur, à peccatis incipientes detestamur motum. Sed in cautela à causis incipimus, ut subtractis, facilius peccata vitemus.

Ad quintum dicendum, quòd non est incommodum quòd de eodem dentur diuersæ assignationes, quòd diuersa, quæ in ipso inueniuntur: & sic est proposito, ut ex dictis patet.

* in corp. art.

Ad sextum dicendum, quòd intelligitur debitum quòd debemus Deo ratione culpe commissæ, quòd debitum pœnitentia respicit, ut prius dictum est.

† in corp. art. 1. q. prac. sub fin. † Concil. Trid. superior. q. indicat.

QVÆST. XIII.

De satisfactionis & possibilitate, in duos articulos diuisa.

D Einde considerandum est de possibilitate satisfactionis.

¶ Circa quòd queruntur duo.

¶ Primo, vtrum homo possit Deo satisfacere.

¶ Secundo, vtrum aliquis pro alio satisfacere possit.

ARTIC. I.

Vtrum homo possit Deo satisfacere?

32 Tho. ubi sup. ar. 2. * art. 2. q. 3. q. proced.

AD primum sic proceditur. Videtur, quòd homo non possit Deo satisfacere. Satisfactio debet æquari offensæ, ut ex dictis patet. Sed in Deum commissæ est infinita: quia quantitas culpæ incipit ab eo in quem committitur, cum plus offendit qui principem percutit, quàm alium quem quis percussit. Ergo actio hominis non possit esse infinita, quòd homo Deo satisfacere non possit.

¶ 2 Præterea, seruus, quia totum quòd habet in domino est, non potest pro aliquo debito reddere. Sed nos serui Dei sumus, & habemus quicquid habemus ab ipso. Cum ergo satisfactio sit pensatio offensæ præteritæ, videtur quòd Deo satisfacere non possimus.

¶ 3 Præterea, ille cuius totum quòd habet in domino est, non potest pro alio debito satisfacere. Sed quicquid homo potest, & habet, non sufficit ad exoluendum

tum, p
quòd
Ergo n
fa com
¶ 4
in Dei
potest
tempor
mo reco
prius.
¶ 5
uius qua
satisface
pro actu
SED d
aliqui i
fit. Sed
fructus d
tisfacere
¶ Pra
quis hom
go & De
¶ Pra
tur: qui
Pythagor
assumere
contingit
RESPO
pliciter d
accepti, a
gratiarum
iusmodi,
factio resp
tem hono
secundum
reddere t
reddat qu
valens, se